

Katsaus vastaanottotoimintaan Porin vastaanottokeskuksen näkökulmasta

Vastaanottokeskuksen johtaja Niina Mitikka
23.5.2022

Vastaanottotoiminnan taustaa Suomessa

- 1990 -luvulla ensimmäiset SPR ylläpitämät vastaanottokeskukset
- Ennen 2015 syksyä SPR:n ylläpitämiä vastaanottokeskuksia oli kuusi (punainenristi.fi)
- 2016 tammikuussa vastaanottokeskuksia oli Suomessa 142 ja alaikäisyksiköitä 68 (Vastaanottotoiminnan Valvontaraportti 2016, migri.fi)
- Satakuntaan perustettiin 2015/2016 neljä SPR:n ylläpitämää keskusta sekä lisäksi kolme hätämajoitusta
- Porin vastaanottokeskus avattiin 150 paikkaisena joulukuussa 2015

Porin vastaanottokeskus

- 2015 toiminta alkoi 150 paikkaisena
- Vokkeja suljettiin, kapasiteettia nostettiin, Pori → 200 → 250 → 300 → 360 (2018 kesä)
- 2020 → korona
- 2021 – Afganistan operaatio 8-9/21, Poriin 22 hlöä
- 3/2022 kapasiteetti 150, HTV 15 (Pori, Rauma, Kankaanpää)
- 4/2022 kapasiteetti 500 + 400 + 700, HTV 39 (lähes kaikki Satakunnan kunnat)
 - Asiakasmäärä 18.5.2022 – n. 1500 asiakasta

Vuodet 2015 -2017 Suomessa

- Vastaanottokeskustoiminta on haastavaa niin sisäisesti kuin ulkoisestikin tarkasteltuna (Oikeusministeriö: Trust –hanke 2017)
- Vastaanottokeskusten väestösuhteita selvittänyt laadullinen tutkimus
 - Suurin sisäinen haaste turvapaikanhakijoiden epävarma elämäntilanne
 - Ulkoiset haasteet koostuivat: yhteistyö paikallisviranomaisten kanssa, ympäröivän yhteiskunnan suhtautuminen sekä median rooli
 - Ristiriita omien kokemusten ja median luoman kuvan välillä
 - Työntekijät häpesivät kertoa työpaikkaansa

Porin VOK 2015 - 2017

- Pro gradu – tutkimus 2017 tulokset:
 - Työntekijä koki jäävänsä kahden maailman väliin
 - Työntekijä toimi puskurina molempiin suuntiin
 - Epäasiallista käytöstä niin vastaanottokeskuksen sisäpuolelta kuin ympäröivältä yhteiskunnaltakin
 - Oma kokemus arvokkaasta ja laadukkaasti tehdystä työstä ei kohdannut
 - Suurimpia tunnistettuja riskitekijöitä: väkivallan uhka sekä psykososiaalinen kuormitus

Turvallisuusympäristö 2015-2022

- **Ulkopuolinen uhka**
 - Äärioikeisto
 - Yleinen poliittinen ilmapiiri
 - Yksittäiset toimijat
 - Ilotulitteiden ampuminen, tiiliskiven heittäminen ikkunasta, kananmunien heittäminen, vihapuhe jne.
- **Sisäinen uhka**
 - Väkivalta: lähisuhde/perheväkivalta, asukkaiden keskinäinen
 - Omaisuusrikokset, kiinteistön vahingoittaminen
 - Henkilökuntaan kohdistuva väkivallan uhka ja sillä uhkailu
 - Sairaudet, tarttuvat taudit
 - Vihapuhe

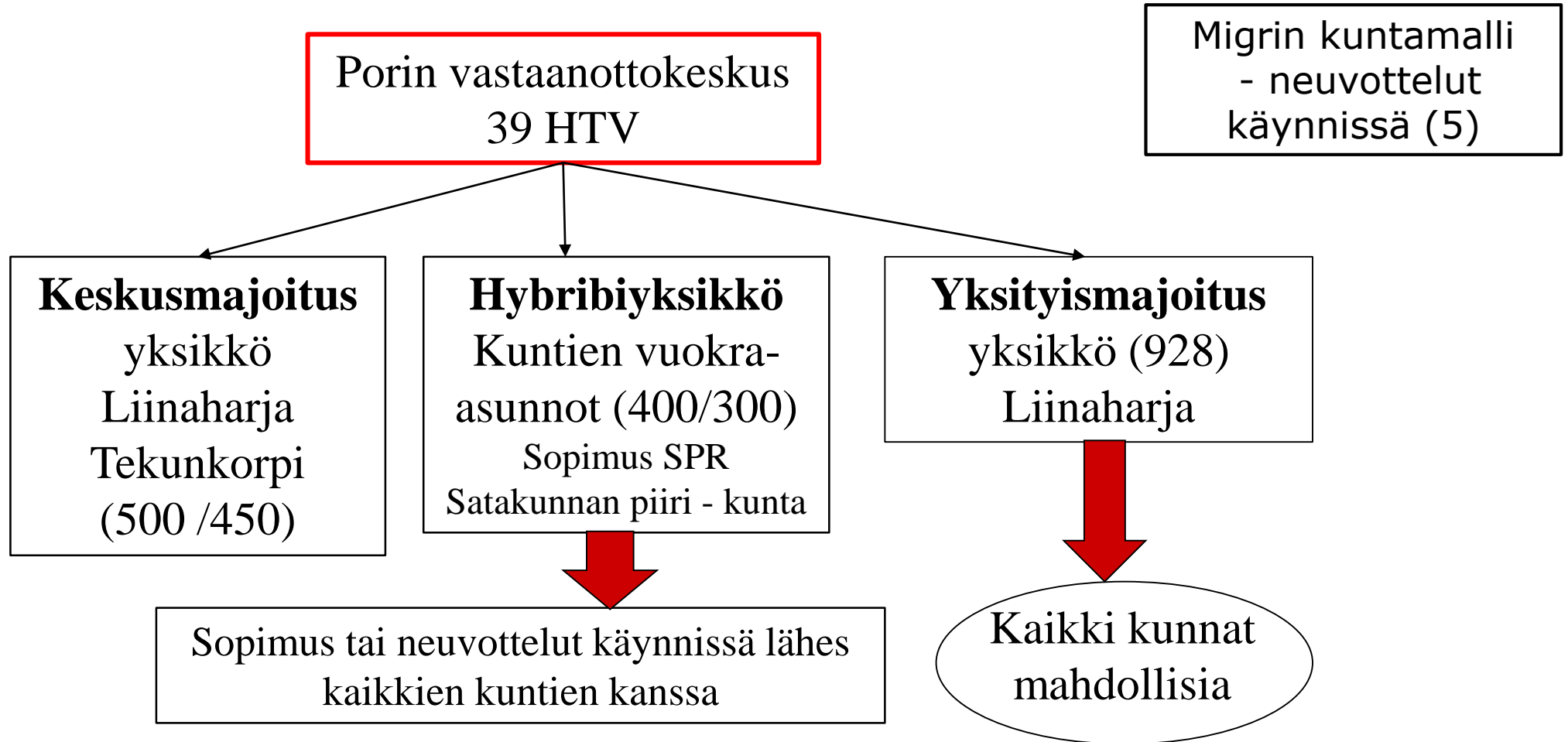
Vaikutukset toimintaan

- VOK toteutti vastaanottolain mukaista perustehtäväänsä
- Pyrki välttämään kaikkea ylimääräistä media huomiota ja ns. ”damage control” periaatteella reagoi, jos siihen oli tarvetta
- VOK pyrki häivyttämään itsensä

Huhtikuu 2022

Organisaatio

Kaikki muuttui muutamassa viikossa

- Vastaanottokeskus tiedottaa aktiivisesti ympäröivää yhteiskuntaa toiminnastaan
- VOK perustaa fb- ja verkkosivut
- Yhteistyötahoja asiakkaat, kunnat, majoittajat, vapaaehtoiset, työnantajat, ELY, AVI, soster toimijat koko maakunnassa, urheiluseurat, srk.t, opistot jne.
- Vastaanottokeskustyö muuttui kahdessa viikossa arvokkaaksi myös ympäröivän yhteiskunnan näkökulmasta
- Vastaanottokeskuksen sisällä työ jatkui täsmälleen samanlaisena kuin vuodesta 2015 lähtienkin

Tulevaisuus

- Ennustaminen vaikeaa
- Vastaanottotoiminnassa tulee pystyä ennakoimaan joko kasvua tai toiminnan alasajoa
- Vaatii ennen kaikkea joustavuutta kaikelta toiminnalta
- Tulevaisuuden uhat:
 - vastaanottotoiminta yhtenä mahdollisena hybridivaikuttamisen keinona
 - ekstremismi ja äärioikeisto ”hävinneet” vai ei kiinnitetä huomiota
 - mitä tapahtuu pinnan alla
 - pitkittyneet turvapaikkaprosessit
 - rakenteellinen rasismi vrt. eriarvoisuus
 - turvapaikkaprosessi vrt. tilapäinen suojelu

Kiitos!

